సూరతు 'కాఫీ హోటలు'

[టాల్‌స్టాయి కథకు అనువాదము]

సూరతుపట్టణంలో వుండేది ఒక కాఫీహోటలు. దేశదేశాలనుంచి అనేకమందివచ్చి, భోజనాని కక్కడ చేరేవారు. అ పెద్ద సమూహంలో అనేకవిషయాలను గూర్చి వింతవింత ప్రసంగాలు జరుగుతూ వుండేవి. దేశవార్తలు చెప్పుకునేవాళ్ళు కొందరు; ఉపన్యాసాలిచ్చేవాళ్ళు కొందరు; వాటిని విమర్శించి సమర్థించేవాళ్ళు కొందరు; కాదని ఖండించేవాళ్ళు మరికొందరు —ఇట్లా అందరూకలిసి కూర్చున్నంతసేపూ, అనుదినం, యేదో ఒక వాద ప్రతివాదం జరుగుతూవుండేది.

ఒకరోజున పారసీక తత్వవేత్త ఒక డక్కడికి రావటం తటస్థించింది. అతడొక విద్వాంసుడు భగవంతుని స్వరూపం, స్వభావం యెట్టివో పరిశోధనద్వారా స్థిరపరచవలెననే ప్రయత్నంలో జీవితమంతా గడిపినవాడు. ఈ మహద్విషయాన్ని గూర్చి వ్రాయబడ్డ గ్రంథాలెన్నో చదివినాడు. అందునుగూర్చి కొన్ని పుస్తకాలు స్వయంగాకూడ వ్రాశాడు. భగవంతుని గూర్చే నిరంతరం తీవ్రచర్చ చేస్తుండేవాడు. అతడు చదివిన గ్రంథాలెన్నో లెక్కలేవు. ఇక నీవిషయాన్ని గూర్చి తాను వ్రాసినదిచూస్తే అంతులేని వ్రాత వ్రాశాడు. ఇట్లా చదివిచదివి, వ్రాసివ్రాసి, చివరకు మతి చెడగొట్టుకున్నాడు. మొదలూ తుదీ కనిపించని పెద్ద గందరగోళంతో నిండిపోయింది మనస్సంతా. చివరకు భగవంతు డొకడున్నాడనే విశ్వాసంకూడ నశించిపోయింది. ఈసమాచారంవిని ఆదేశపు రాజు యితనిని దేశంనుంచి వెళ్ళగొట్టినాడు.

ఈ సృష్టికంతకూ ఆదికారణమేదో తెలుసుకుందామని జీవితకాలమంతా ఆలోచించి, తర్కవితర్కాలు చేసి బహుకష్టపడ్డాడు పాపమీశాస్త్రజ్ఞుడు. చివరకు మతికూడ చెడగొట్టుకొని తెంపులేని మనోకలవరంలో బడ్డాడు. తన కిదివరకుండిన విచక్షణజ్ఞానం పూర్తిగా తన్ను విడిచిపోయిందని తెలుసుకోవలసిన దానికి బదులుగా, ఈమహావిశ్వాన్ని శాసించే ఉత్కృష్టవస్తువు, తన కతీతమైనది, మరేదీలేదని చెప్పే అహంకారంలో బడ్డాడు.

ఈ శాస్త్రజ్ఞునివద్ద ఆఫ్రికానుంచి తెచ్చిన బానిస ఒక డుండేవాడు. తాను పోయిన చోటికల్లా యీ బానిసను కూడ తనవెంటతీసుకొని పోతుండేవాడు యజమాని. ఆరోజున కాఫీహోటలుకు యిద్దరూ కలిసే వచ్చారు. శాస్త్రజ్ఞుడు కాఫీశాలలో ప్రవేశించాడు. బానిసమాత్రం బయటనున్న రాతిబండమీద, యెండలో, కూర్చున్నాడు. తత్వవేత్త లోపల కుర్చీపీటమీద కూర్చుని, ఒకగిన్నెడు నల్లమందు ద్రావకం తెప్పించుకొని తాగినాడు. నల్లమందు తాగుడు అతనికి చిరకాలాభ్యాసం. తాగీ తాగటంతోనే మైకం తలకెక్కింది. మనిషిలో ఒకవిధమైన ఉద్రేకం, చురుకుదనం పుట్టింది. ఆపైన వాగ్ధోరణికూడ యెక్కువయింది. బయట తలుపుపక్కను కూర్చున్న సేవకుని పలకరించి యిట్లన్నాడు:

'ఏమిరా, బానిసకొడకా! దేవుడున్నాడంటావా, లేడంటావా? ఏమిటి నీయభిప్రాయం?'

'ఆహా, ఉన్నాడండీ—దేవుడు! ఉన్నాడు, నిస్సందేహంగా.' అని జవాబుచెపుతూ బానిస తన పటకొకింద చేయిపెట్టి చిన్న కొయ్యబొమ్మ నొకదానిని బయటికి తీశాడు.

'అయ్యా, యిదిగో! ఇదేనాకు దేవుడు—నేను పుట్టిననాటినుండి నన్ను కాపాడి కనిపెట్టినదైవం. మా దేశంలో ప్రతివాడూ ఒకానొక చెట్టుకు పూజ చేస్తారు. ఈ దేవుడూ ఆచెట్టుకొయ్యతోనే చేయబడ్డాడు.'

ఈ సంభాషణవిని అక్కడ చేరినవాళ్ళందరూ ఆశ్చర్యపడ్డారు. శాస్త్రజ్ఞుడు తన బానిసనడిగినప్రశ్నే వాళ్ళ కాశ్చర్యంకలిగించింది. బానిసచెప్పిన జవాబు మరింత విపరీతంగా కనబడ్డది.

అ సమావేశంలో ఒకానొక బ్రాహ్మణుడున్నాడు. బానిసచెప్పిన జవాబు వినగా కోపంవచ్చిందాయనకు.

తటాలున లేచి నిలబడి బానిసను సంబోధిస్తూ యిట్లన్నాడు: 'ఓరి దౌర్భాగ్యుడా! ఇట్లాచూడు. దేవుణ్ణి యెవరైనా పటకాకింద బెట్టుకొని పోగలరటరా? ఏమిటింత మూర్ఖత! దేవుడొక్కడు. అతడే పరబ్రహ్మ. యాతత్ప్రపంచానికీ సృష్టికర్త అతడే. అతడే ఆదిశక్తి, సర్వశక్తుడుకూడ. ఆయనను పూజించటానికే మహాగంగ వొడ్డున గొప్పగొప్ప దేవాలయాలెన్నో పతిష్ఠించబడ్డవి. ఆ మహాదేవుని నిజమైనభక్తులు బ్రాహ్మణులు. వారే అతని నా దేవాలయాలలో ఆరాధిస్తారు. భగవంతుని గురించి నిజంగా వాళ్ళకేతెలుసును; మరెవ్వరికీ తెలియదు. వేలకువేలు సంవత్సరాలు గడిచిపోయినాయి, ఎన్నో విప్లవాలువచ్చి ఎన్నోసంఘాలు తారుమారైనాయి, కాని మా బ్రాహ్మణ పురోహితులుమాత్రం యెన్ని అవాంతరాలనైనా యెదుర్కొనినిలిచి, తమ ప్రతిభనూ, అధికారాన్నీ నిలుపుకోగలిగినారు చూచావా? అంత ప్రజ్ఞ వాళ్ళకెందుకున్నదో తెలుసునా! ఆ బ్రహ్మయే వాళ్ళను ఆదినుంచీ కాపాడుతున్నాడు కనుక.'

బ్రాహ్మణు డీవిధంగా బానిసయొక్క మతాన్ని ఖండిస్తూ, తానుచెప్పిన మాటలనువిని అక్కడనున్న వాళ్ళందరూ తన బ్రాహ్మణసిద్ధాంతాన్ని ఆమోదించారనే నిండుధైర్యంతో కూర్చున్నాడు. కాని బ్రాహ్మణుడు కూర్చున్నతక్షణం 'యూదీ'వర్తకుడొకడు లేచి బ్రాహ్మణుని ఖండించటం మొదలుపెట్టినాడు.

'కాదు, కాదు, నిజమైన భగవంతుని ఆలయం అసలు హిందూదేశంలోనే లేదు. భగవంతుడు బ్రాహ్మణులనుకాదు కాపాడేది. నిజమైనదేవుడు బ్రాహ్మణుల దేవుడు కాదు. అబ్రహాము, ఐజాకు, జేకబుల దేవుడే దేవుడు. జాతులలోకల్లా 'ఇజరాయీల' జాతే భగవంతునిదృష్టిలో యెన్నికగన్న జాతి. ఆ వొక్కజాతినే అత డతిజాగ్రతతో, అభిమానంతో కనిపెడుతూ వుంటాడు. మరేజాతినీ రక్షించడు. సృష్ట్యాదినుంచీ మా ఒక్కజాతే దేవునికి ప్రియతమమైనది. ఇప్పుడు మాజాతి ప్రపంచంమీద చెల్లాచెదరైవున్నదంటే, దాని యర్థమేమో తెలుసునా? భగవానుడు మమ్ము పరిక్షచేయడానికే యిట్లాచేశాడు. తనవాళ్ళందరినీ ఏదో ఒకనాడు తిరిగి తనవద్దను చేరదీసుకుంటాడు. మమ్ములనందరినీ తిరిగి జెరుసలేములోచేర్చి యేకజాతిగా—సమిష్టి కుటుంబంగా చేస్తానని వాగ్దానంచేసేవున్నాడు. జెరుసలేము దేవాలయాన్ని పూర్వకాలపు ప్రపంచానికంతకూ శిరోభూషణమని చెప్పవచ్చు. పూర్వం దానికుండే నిరుపమానమైన ప్రతిభ తిరిగి చేకూరబోతున్నది. అప్పుడు మా 'యిజరాయిలు' జాతి మిగతజాతులన్నిటిమీదనూ అధ్యక్షతవహించి పృథ్వినేలుతుంది—ఇదినిశ్చయం!'

అని చెపుతూ యూదుడు బొటబొట కన్నీరు కార్చినాడు. అంతటితో తన ఆవేశాన్ని ఆపుకోలేక యింకా యేదో చెప్పబోయినాడు. కాని యీలోగా ఇటలీదేశపు క్రైస్తవమత ప్రచారకుడొకడు అతనిమాట కడ్డువచ్చి తానిట్లాచెప్పటం ప్రారంభంచేశాడు:

'నీవుచెప్పేదంతా అసత్యం. నీవు దేవునికే ద్రోహబుద్ధిని ఆరోపిస్తున్నావు. ఇతరజాతులన్నిటికంటె అధికంగా ఒక్కనీజాతినే అతడెట్లా ప్రేమిస్తాడు? ఏమయ్యా—నీ సాహసం! పూర్వమెప్పుడో ఒకప్పుడు మీ 'యిజరీయీల'మీద ప్రత్యేక అభిమానముంచినా ఉంచివుండవచ్చు—ఉంచినాడే అనుకో, కాని మీ జాతి యంతా యిప్పటికి పందొమ్మిదివందల సంవత్సరాల క్రిందట దేవుని ఆగ్రహానికి గురియైనారు. ఆయన ఆగ్రహమే మీ జాతినంతనూ ధ్వంసంచేసి, అక్కడకొందరినీ యిక్కడకొందరినీ విసరివేసింది. అందుచేతనే మీ మతం యితరుల నాకర్షించి చాలమందిని మీలో కలుపుకోలేకపోతున్నది. మీ మతమిప్పుడు యెక్కడనో, అక్కడక్కడ, నామమాత్రంగా పడివున్నదేగాని, ప్రపంచంనుంచి పూర్తిగా నిర్మూలమైపోయిందనే చెప్పవచ్చు. ఈశ్వరుడేయొక్కజాతియెడలనూ పక్షపాతం చూపడు. కాని ముక్తిని ఆశించే సమస్తమానవకోటిని విశ్వజనీనమైన 'రోమన్ కేథలిక్ చర్చి'లోనికే ఆయన ఆహ్వానిస్తున్నాడు. ఈ రోమనుచర్చియొక్క విశాల ఆవరణనుదాటి బయట మరెక్కడనూ మనుష్యుడు ముక్తిని పొందజాలడు.'

ఒకమూలనుండి 'ప్రొటెస్టెంటు' (సంస్కరణ) క్రైస్తవమత ప్రచారకుడొకడు ఈ యుపన్యాసం విని బహు కంటగించుకుంటూ వెలవెలబోయి చూడటం ప్రారంభించాడు. ఇటలీక్రైస్తవుడు తాను చెప్పడం

ముగించి సరిగా కూర్చోకమునుపే ప్రొటెస్టెంటు మత ప్రచారకుడు చటాలున లేచి అతనిని తీవ్రంగా ఖండించటం మొదలుపెట్టినాడు:

'మీమతంలో జీవులకు ముక్తివున్నదని నిశ్చయంగా నీవెట్లా చెప్పగలవు? ఇది చాలబాగున్నదే—ఏమీ నీ సాహసం! పవిత్రమైన 'బైబిల్' ధర్మశాస్త్ర ప్రకారం భగవంతుని సేవించేవాళ్ళకే ముక్తికలుగుతుంది. కృత్రిమ రహితమైన ఆత్మద్వారానే భగవదారాధన చేయవలెనని జీసను శాసించే వున్నాడు. అదొక్కటే మార్గం, మరొకమార్గం లేనేలేదు!'

ఇదివిని తురుష్కుడొకడు లేచాడు. సూరతు దిగుమతిపన్నుల ఆఫీసులో ఉద్యోగస్థుడాయన. అంతవరకూ పొగగొట్టం నోటిలోపెట్టుకొని స్తిమితంగా కూర్చున్న వాడల్లా క్రైస్తవులిద్దరి యుపన్యాసాలూ విని సహించలేకపోయినాడు. వాళ్ళకంటేనూ, వాళ్ళ మతంకంటెనూ తనకూ తన మతానికీ చాల ఆధిక్యత వున్నదని రుజువుచేసి వాళ్ళను తిరిగి నోరెత్తకుండ చేయగలననే గర్వంతో లేచి యిట్లన్నాడు:

'మీ రోమనుచర్చినిగూర్చి మీకున్న అభిమానమంతా వట్టి దురభిమానమనీ, డంబాచారమనీ నేను చెప్పగలను. ఇప్పుడా?—పన్నెండువందల సంవత్సరాలయింది, దాని వూరూ పేరూ అంతరించిపోయి. దానిని బయటకు సాగనంపేకాదూ, మహమ్మదువారి ఉత్తమ సాంప్రదాయం విఖ్యాతిజెందింది! ఐరోపా ఖండంలోను, ఆసియాలో యెంతో నాగరికతా, విజ్ఞానమూ సంపాదించిన చైనా దేశంలో కూడ మహమ్మదీయ మతమెట్లా వ్యాపించి పోతున్నదో మనం చూడటంలేదా? భగవంతుడు యూదులను వదలిపెట్టివేశాడని మీయంతట మీరే అంటున్నారుకదా! దానికి తార్కాణంగా ప్రపంచంలో యెక్కడబడితే అక్కడనే యూదులు వంచింపబడుతున్నారిప్పుడు. వాళ్ళమత మెక్కడా వ్యాపించడమేలేదు. కాని మహమ్మదీయమత మెట్లా వున్నదో చూడండి! ఆమతంలోవున్న సత్యాన్ని, దాని అమోఘత్వాన్ని, మీరొప్పుకొని తీరవలె. ఎందుకొప్పుకోరు? ఈమత మెంతెంత దూరానికి యిప్పటికింకా వ్యాపిస్తూ ఖ్యాతిపొందుతున్నదో ప్రత్యక్షంగా మీరే చూస్తున్నారు. అట్లా చూస్తూకూడ మీరు దానిని నిర్లక్ష్యం చేయటంకంటె విపరీతం మరేదీ వుండబోదు. మహమ్మదుయొక్క అనుచరుడైతేనే తప్ప మనుష్యునికి వేరు ముక్తిలేదు. ఇప్పటి కవతరించిన ప్రవక్తలలో కడపటి ప్రవక్త ఆయనే.—అయితే జాగ్రతతో గమనించవలసిన ముఖ్యవిషయం మరొకటున్నది: ఊరక మహమ్మదీయుడైతేనే చాలదు. అందులో 'ఓమార్' యొక్క అనుచరులు మాత్రమే ముక్తికి పాత్రులు. 'అలీ' యొక్క శిష్యులు వట్టి దుర్మార్గులు, మతభ్రష్టులు, స్వామిద్రోహులు!'

మొదట మాట్లాడిన పారసీక తత్వవేత్త 'అలీ' అనుచరులలో వొకడు. అలీని, అతని సాంప్రదాయాన్ని నిందించగానే అతనికి కోపంవచ్చింది. దిగుమతి సుంకాల వుద్యోగికి గట్టిగా జవాబుచెప్పుదామని లేచాడు. కాని అప్పటికే అక్కడచేరిన వివిధమతస్థులలో పరస్పర కలహాలు పుట్టి, తీవ్రమైన వాదోపవాదాలలోబడి రొదచేయుడం మొదలుపెట్టినారు. అబిసీనియా క్రైస్తవులు కొందరు, టిబెతుదేశపు బౌద్ధస్వాములు (లామాలు) కొందరు, ఇస్మాయిల్ శిష్యులు, అగ్ని వుపాసకులు—యింకా యెందరెందరో చేరి కూర్చున్నారక్కడ. పరమాత్మస్వరూపం, ఆయనను పూజించే విధానం—యీ మొదలైన విషయాలను గురించి అంతులేని వివాద బయలుదేరింది. జాతులలో కల్లా తమ జాతి ఒక్కటికి మాత్రమే భగవంతుని పూర్తిగా తెలుసుకొని, నిజమైన పూజచేస్తున్నదని యెవరికి వారే చెప్పుకొనటం ప్రారంభించారు.

అక్కడనున్న ప్రతివ్యక్తీ తనంతటతాను కల్పించుకొని చర్చలో దిగినవాడే. ప్రతివాడూ నోరున్నంతవరకు పెద్దపెట్టునఅరుస్తూ, మండుతున్నమంటకు మరి నాలుగుచితుకులు తగిలించేవాడే. కోలాహలమంత కంతకు ప్రబలి పెద్దదయింది. ఒకరిమాట వొకరికి నచ్చకుండ, ఒకరనేది ఒకరికి వినబడకుండ తగవులాట పెరిగిపోయింది. ఈ వాగ్యుద్ధంతో యేమాత్రపు జోక్యమూ కలిగించుకొనకుండా ఒక్క వ్యక్తిమాత్రం నిశ్శబ్దంగా ఒకమూలకూచుని చూస్తున్నాడు. తేనీరుతాగుతూ, మౌనంవహించి, యితరుల వాదప్రతివాదాలు శ్రద్ధగా

వింటూ కూర్చున్నాడు. ఈ యువకుడు చైనాదేశస్థుడు. 'కన్‌ఫ్యూషియస్' తత్వజ్ఞుని శిష్యుడు.

చైనాయువకుడు మాట్లాడక కూర్చుండటం తురుష్కుడుకనిపెట్టి, నెమ్మదిగా అతనిపక్క కుచేరి ప్రార్థనాపూర్వకంగా యిట్లన్నాడు:

'ఏమినాయనా! నీవుచెప్పు న్యాయం! నీవు తప్పక నా అభిప్రాయంతో యేకీభవిస్తావనుకుంటాను. నీవు మాట్లాడటంలేదు గాని, నీ యభిప్రాయం చెప్పవలసి వస్తేమాత్రం నా సిద్ధాంతాన్నే మువ్మాటికీ సమర్థిస్తావని నా దృఢనమ్మకం. మీదేశంనుంచి యిక్కడకు వచ్చే వర్తకులందరూ నా సహాయాన్నపేక్షించి తరుచు నావద్దకే వస్తూవుంటారు. బయటనుంచి యెన్నెన్ని మత విశ్వాసాలువచ్చి చైనాలో కాలుబెట్టినా, విదేశీయులు మతాలలోకల్లా మహమ్మదీయమతమే శ్రేష్ఠమైనదని చెప్పి దానినే స్వీకరిస్తారని మీదేశపు వర్తకులెందరో చెపుతూవుంటారు. ఇది నీకుమాత్రం తెలియకుండావుంటుందా? నీవుతప్పక నా అభిప్రాయాన్నే ఆమోదిస్తావనిన్నీ, భగవంతునిగురించీ ఆయన ప్రవక్త మహమ్మదునుగురించీ వీరందరికీ తెలియజెపుతావనిన్నీ నిన్ను కోరుతున్నాను.'

'అవునవును—అయ్యా, చెప్పు, చెప్పు! ఈ విషయంలో నీ యభిప్రాయమేమో చెప్పు, వింటాము. నీ వింతసేపూ కొంచెమైనామాట్లాడలేదే!' అంటూ మరి కొందరుకూడా అతనినే బలవంతంగా అడగటం మొదలుపెట్టినారు.

చైనాయువకుడు డొక్కక్షణం కండ్లుమూసుకొని ఆత్మావలోకనం చేసుకున్నాడు. తిరిగి కండ్లుతెరచి చొక్కాచేతులు కొంచెంపైకి మణుచుకున్నాడు. తరువాత చేతులురెండూ కట్టుకొని నెమ్మదిగా మాట్లాడటం మొదలుపెట్టినాడు:

'అయ్యా, మతవిషయాలనుగురించి, ఈశ్వర విశ్వాసాన్నిగురించి మనలో మనకు సఖ్యతలేకపోవటానికి మనలో ప్రబలివున్న అహంకారమే ముఖ్యకారణం. మీకొక కథ చెపుతానువినండి. తద్వారా మనకీవిషయం చక్కగా బోధపడగలదు.

'నేనీ దినమే యిక్కడ ఓడదిగినాను. మధ్యదారిలో మంచినీరు తీసుకొనడానికి మా 'స్టీమరు' సుమిత్రదీవికి తూర్పుతీరాన్ని లంగరు వేయబడ్డది. చాలమందిమి ఓడదిగి గట్టుకువచ్చాము. అది మిట్టమధ్యాహ్నసమయం. ఎండతీక్షణానికి నిలువలేక కొందరముపోయి ఒడ్డుపక్కనున్న కొబ్బరితోటలో నీడకు జేరి కూర్చున్నాము. అక్కడికి సమీపాన్నే కనిపిస్తున్నదొక పల్లెగ్రామం. అక్కడ చేరినవాళ్ళమందర మొకజాతివాళ్ళము గాని, ఒకదేశంవాళ్ళము గాని కాము. నానాదేశస్థుల మొకచోటకలియటం తటస్థించింది.

'మే మక్కడకూర్చుండగా గుడ్డివాడొకడు మా వద్దకువచ్చాడు. సూర్యబింబంవంక విడువకుండా చాలసేపు చూస్తుండేవాడట. అతని కండ్లుపోవడానికదే కారణమని తరువాత మాకు తెలిసింది. సూర్యుడంటే యేమో తెలుసుకొని, సూర్యుని వెలుతురునుపట్టుకొని పోగుచేదామనేయుద్దేశంతో మొదట బయలుదేరినాడు.

'ఈ సమస్యనెట్లాగో సాధించవలెనను పట్టుదలతో దినందినం అదేపనిగా గంటలతరబడి సూర్యునివంక దృష్టిని నిలిపి చూడటమే సాధనగాపెట్టుకున్నాడు. అట్లా చూడగాచూడగా కండ్లురెండూపోయి అంధుడైనాడు.

'సూర్యునివంక తదేక దీక్షతో చూస్తూ తనలో తానిట్లనుకునేవాడు: 'సూర్యునివెలుతురొక ద్రవపదార్థం కానేరదు. ద్రవపదార్థమే అయితే నీటివలె ఒక పాత్రనుండి మరొక పాత్రలోనికి పోయడానికి వీలుండవలె కదా! గాలివీచినప్పుడు నీరు కదిలినట్లు అదీ కదలవలసినదే. దానిని అగ్నివంటి వస్తువుగా భావించటంకూడ సరికాదని తోస్తుంది. నిప్పైతే, నీళ్ళుపోయగానే ఆరిపోవద్దామరి? పోని అది అదృశ్యమైన ఆత్మవంటి వస్తువనికూడ చెప్పలేము. కంటికి స్పష్టంగా కనబడే వస్తువును ఆత్మవస్తువనట మెట్లా? పోనీ స్థూలపదార్థమందామంటే అదీకాదు. స్థూలవస్తువులన్నీ ఒకస్థలంనుంచి మరొకస్థలానికి కదల్పబడేటట్లు యిది కదల్పబడగలదా—లేదు అందుచేత ఈయద్భుత వస్తువు అసలేమిటో తెలియటంలేదు. ఘనపదార్థంగాదు, ద్రవపదార్థంగాదు. అగ్నిగాని, అదృశ్యభూతంగాని కాదు. కనుక సూర్యుడనబడే యీవింతవస్తువు యేదీకాదనే

చెప్పవలసివస్తున్నది!'

'ఈవిధంగా తనలోతానే శుష్కవాదం చేసుకుంటూ, దినమంతా సూర్యునివంకనే చూస్తూ, సూర్యుని గూర్చి యెడతెగని ఆలోచనచేస్తూ కాలంగడపి కండ్లేగాకుండా చివరకు మతిగూడ చెడగొట్టుకున్నాడు. పూర్తిగా గుడ్డితనం రావడంచేత, యిక సూర్యుడే లేడని నిశ్చయించుకొని నాస్తికుడైనాడు.

'ఈ యంధునివెంట సేవకుడొకడున్నాడు. యజమానిని నడిపించుకొనివచ్చి కొబ్బరిచెట్ల నీడను కూర్చుండబెట్టినాడు. కిందరాలిన యెండు కొబ్బరి కాయ ఒకటి తెచ్చాడు. కొబ్బరిపీచుతో ఒక వత్తి చేసి, లోపలి కుడిడీ నలగగొట్టి నూనెతీశాడు. తైలం కొబ్బరిచిప్పలో పోసి, వత్తితడిపి, దీపం వెలిగించాడు. సేవకు డీపనిలోవుండగా యజమాని నిట్టూర్పువిడిచి సేవకునితో యిట్లన్నాడు.

'ఏమిరా, సూర్యుడనేవస్తువు లేదని నీతోచెప్పినాను కాదా? ఉన్నదంటావా నీవు? ఇప్పుడెంత చీకటిగా వున్నదోచూడు! కాని మనుష్యులందరూ ఉన్నాడు వున్నాడంటారు. అదేమో నాకర్థం కావటం లేదు...ఉన్నట్లయితే అదేమో, దాని ఆకార మెట్లా వుంటుందో స్పష్టంగా చెప్పగలిగినవాడేడి?'

'సేవకుడు జవాబిచ్చాడు: 'అయ్యా సూర్యుడెటువంటివాడో నేను చెప్పలేను. వెలుతురంటే మాత్రం నాకు తెలుసుననుకుంటాను. ఇదిగో,యిక్కడొక దీపం వెలిగించాను. దీనితో మనకెన్నెన్ని పనులు నెరవేరుతాయో చూడండి! చీకటిలో కనబడని వస్తువులన్నిటినీ దీపపువెలుతురులో చూచి గుర్తుపట్టగలము కదా! మీకు నాచేతనైన సేవంతా చేయగలగటానికీదీపమే ఆధారం.'

'అనిచెపుతూ సేవకుడు దీపపుచిప్పను పైకెత్తి పట్టుకొని 'ఇదే, నాసూర్యుడ'న్నాడు.

'ఆసమయాని కక్కడనే కూర్చున్న కుంటివాడొకడు యీమాటలువిని, నవ్వి, గుడ్డివానితో యిట్లన్నాడు:'

'ఏమయ్యా, నీ జీవితమంతా గుడ్డితనంలోనే గడిచిపట్లున్నదే! సూర్యుడంటేనే తెలియకుండాపోయేటంత పుట్టుగుడ్డివా అయ్యానీవు? అయితే నేను చెపుతానువిను! సూర్యుడొకపెద్ద నిప్పుముద్ద. ప్రతిదినమూ ఉదయాన సముద్రంలోపుట్టి, మా దీవిలోనున్న కొండల చాటుకు సాయంకాలం దిగిపోతాడు. దినందినం మేమందరమూ చూస్తూన్నదృశ్యమేయిది. నీకు కండ్లుంటే నీవూ మావలెనే చూడగలిగివుందువు?

'ఈ సంభాషణవిని అక్కడిగుంపులోవున్న జాలరివాడొకడులేచి యిట్లన్నాడు: 'అయ్యా, మీరెవరో నాకు తెలియదు. మీరెప్పుడూ మీ ద్వీపాన్నిదాటి బయటికి పోయినట్లు తోచదే! పాపం, మీకా కుంటితనమే లేకుండావుండి, మీచిన్న యావరణ దాటి నావలె నావనెక్కి కొంచెం పెద్దప్రయాణాలుచేసి వుంటే యిట్లా అనిఉండరు. సూర్యుడస్తమించేది మీ ద్వీపంలోవుండే కొండలలోనే గాదు. ఉదయం సముద్రంలోనుంచి యెట్లా బయటికివస్తాడో, సాయంకాలం కూడ అట్లాగే తిరిగి సముద్రంలోనే కుంగిపోతాడు. ఇంతమట్టుకు నిశ్చయం. ప్రత్యక్షంగా సముద్రంమీద నా కండ్లతో నేను చూచే సత్యమిది—'

'మరొకడులేచి జాలరిమాట కడ్డువచ్చి యిట్లన్నాడు. 'ఓహో! ఇది మరీబాగున్నది, వింతలలోకల్లా వింత! అంత వివేకంగల మనిషి యింత అర్థంలేకుండా మాట్లాడడానికి సాహసించడమే నా కాశ్చర్యంగావున్నది. నిప్పుముద్దయేమిటి-సముద్రంలోపడి మునగటమేమిటి-ఆరిపోకుండా తిరిగి లేచిరావడమేమిటి? ఏమిటీ అసందర్భపుకబుర్లు! అసలుసూర్యుడు నిప్పుముద్దనిచెప్పటమే సరికాదు. సూర్యుడొకదేవత. తన దివ్యరథాన్నెక్కి 'మేరు'వనే బంగారుకొండ చుట్టూ విసుగు విరామం లేకుండా అనుక్షణమూ తిరుగుతూవుండే భగవానుడే సూర్యుడంటే. ఒక్కొకసమయంలో 'రాహు, కేతు' అనే రెండుదుష్టసర్పాలు సూర్యభగవాను నెదుర్కొని అతణ్ణి మింగివేస్తుంటాయి. అప్పుడే భూమియంతా కొంతసేపటివరకూ చీకటిమయమైపోతుంది. రాహుకేతుల నోటినుండి అతడు విడువబడుగాక యని మా పురోహితులెప్పుడు ప్రార్థనచేస్తారో అప్పుడు సూర్యుడీ ఆపదనుంచి విముక్తుడౌతాడు. వారివారి చిన్నచిన్న ద్వీపాలుదాటి యెన్నడూ బయట కాలుపెట్టియెరుగని

నీవంటి మూర్ఖులుతప్ప, తమ ఒక్కదేశంలో మాత్రమే సూర్యుడు ప్రకాశిస్తున్నాడనే వాళ్ళెవ్వరూ, యెప్పుడు వుండరు?

'ఈజిప్టుదేశంనుంచి వచ్చిన ఓడయజమానొకడు కూడ ఆ సమావేశంలోవున్నాడు. అతడూ యీ సంభాషణలో పాల్గొని యిట్లాఅనటం ప్రారంభించాడు :

'కాదయ్యా, అట్లాకాదు. నీవుచెప్పేదిమాత్రంయేమి సమంజసంగా వున్నది? సూర్యుడు దేవుడనటంలో బొత్తిగా అర్థమేలేదు. పైగా హిందూదేశంచుట్టూ, లేక మేరుపర్వతం చుట్టూ తిరుగుతూ ఉంటాడనటం సత్యానికి చాలదూరం. నల్లసముద్రంలోనూ, అరేబియా సముద్రానికి చుట్టుపట్లనూ నే నెన్నోసార్లు పెద్దపెద్ద ప్రయాణాలుచేశాను. 'మెడగాస్కర్' ద్వీపానికీ, 'ఫిలిపైన్' దీవులకూకూడ పోయివచ్చాను. హిందూదేశమొక్కటేగాదు సూర్యుని వెలుతురుతో నింపబడేది—సూర్యుడు ప్రపంచాన్నంతనూ వెలిగిస్తున్నాడు ఏదో ఒక్కదేశంచుట్టూగాని, ఒక పర్వతంచుట్టూగని తిరుగుతూ కూర్చోడు. బాగా తూర్పున, అనగా జపాన్ దీవుల కవతలవైపున ఉదయించి, పశ్చిమదిశలు బహుదూరంగా బ్రిటిషుదీవులుదాటి అవలెక్కడనో అస్తమిస్తాడు. జపాన్ దేశస్థులు తమదేశానికి 'నిప్పాన్' (అనగా సూర్యుడుదయించేచోటు) అని పేరుపెట్టుకోలేదా? దానికిదేకారణం. ఈ విషయంమ్మీదకు నాకు బాగాతెలుసునని నిస్సంశయంగా చెప్పగలను. ఎందుకంటే నామట్టుకునేను చాలాదూరం తిరిగిన మనిషిని. ఇదిగాక అనేకదూరపు ప్రయాణాలుచేసి సముద్రముయొక్క అంతుకనుక్కున్న మాతాతగారిద్వారా నేను తెలుసుకున్న విషయాలింకా యెన్నోవున్నవి.'

'ఇంకా యిట్లాచెప్పనిస్తే చాలసేపు చెప్పుకుంటూ పోయేవాడే ఈజిప్టునావికుడు. కాని యీలోగా ఆంగ్లేయనావికుడొకడు లేచి మాటందుకున్నాడు:

'సూర్యుని నడకనుగూర్చి ఇంగ్లాండు దేశస్థులకు తెలిసినంత సమాచారం ప్రపంచంలో మరేజాతివాళ్లకూ తెలియదని నమ్మండి. సూర్యుడసలు యెక్కడావుదయించడు, ఎక్కడా అస్తమించడు. ఇది ప్రతిఆంగ్లేయునికీ తెలుసును. మరెవ్వరికీ తెలియనివిషయం, సూర్యుడెప్పుడూ భూమిచుట్టూ తిరుగుతూనేవుంటాడు. ఇంతవరకు నిర్వివాదం. దీనికి తిరుగులేదు. ఎందుచేతనంటే మేము భూమిచుట్టూ తిరిగివచ్చాము. అయితే మేమెక్కడా సూర్యుని తాకలేదు. మే మెక్కడచూస్తే అక్కడే, యిప్పుడిక్కడ కనబడుతున్నట్లే, ఉదయమయ్యేసరికి కనబడుతూండటం, సాయంకాలాని కెక్కడనో దాగుతూండటం—అంతే. మరేమీ విశేషం లేదు.'

'ఇట్లా చెపుతూచెపుతూ ఆంగ్లేయుడొకకఱ్ఱ చేతబట్టుకొని, నేలమీద గుండ్రనిసున్నలు చుట్టడం మొదలుపెట్టినాడు. సూర్యుడాకాశంలో తిరుగుతూ, భూమిచుట్టూ యెట్లా ప్రదక్షిణంచేస్తూవుంటాడో తాను గీచేగీతలద్వారా అందరికీతెలియజెప్పి, ఒక్కసారిగా అందరిసందేహాలూ నివృత్తిచేదామని యెంతో ప్రయత్నించాడు. కాని నోరునొప్పిపుట్టేటట్లు చెప్పిచెప్పి ఒక్కరి సందేహంకూడా తీర్చలేకపోయినాడు. చివరకు తామెక్కివచ్చిన ఓడనడిపేవానిని చూపిస్తూ ఆంగ్లేయుడిట్లన్నాడు: 'అదుగో, అతనినడగండి! దీనిని గురించి నాకంటె అతనికి బాగాతెలుసును. అతడు మీకంతా సరిగా చెప్పగలడు.'

'ఆంగ్లేయుడు చూపిన ఓడనాయకుడు చాల తెలిసినవాడు. కాని తనను చెప్పమని అడిగేవరకూ మౌనం వహించి కూర్చున్నాడు. మిగతవాళ్ళుచేసే కోలాహలమంతా శ్రద్ధగాగమనిస్తూ తాను మాత్రమందుతో జోక్యం కలిగించుకోనకుండా కూర్చున్నాడు. ఆంగ్లేయుడు అతనిని చూపడంతోనే, అందరూకలిసి అతనిచుట్టూమూగికూర్చుని, అతని యభిప్రాయమేమో చెప్పమన్నారు అప్పు డోడనాయకు డిట్లన్నాడు:

'అయ్యా, మీరందరూ ఒకరినొకరు తప్పుత్రోవ కీడ్చుకుంటున్నారు. పైగా యెవరిని వారే మోసపుచ్చుకుంటున్నారు. సూర్యుడు భూమిచుట్టూ యెన్నడూ తిరగడు. తనంతట తాను తిరుగుతూ, భూమే సూర్యునిచుట్టూ ప్రయాణంచేస్తున్నది. భూమి తనకుతాను బొంగరంలాగున గిరగిరతిరుగుతూ, ప్రతి యిరవైనాలుగు గంటలకాలంలో జపాను, ఫిలిపైనుదీవులు, మనమిప్పుడున్న యీ 'సుమిత్ర' దీవి, యివిమాత్రమేకాకుండా,

ఆఫ్రికాను, ఐరోపాను, అమెరికాను, యిట్లాగే ప్రతి చోటును ఒకసారి సూర్యుని కెదురుగాతిప్పి చూపుతూ వుంటుంది. ఇట్లా దినదినమూ ప్రతిచోటూ సూర్యుని వెలుతురునూ వేడిమినీ పొందుతూవుంటుంది. ఏదో ఒక పర్వతంకొరకు, లేక ఒక ద్వీపంకొరకు, లేక ఒక సముద్రంకొరకూ కాదు సూర్యుడుప్రకాశించేది. లేక ఒక్క మనలోకానికి (అనగా యీభూమికి) మాత్రమే సూర్యుడు ప్రకాశిస్తున్నాడనుకొనటంకూడా తప్పే. మన ప్రపంచంతోపాటు యింకను యిటువంటి అనేక ప్రపంచాలకు సూర్యుడు వేడిమనీ వెలుతురునూయిస్తు న్నాడు. మీరు మీ చుట్టూకట్టుకొన్న చిన్నచిన్న గూళ్ళను మాత్రం చూచుకొని ఉప్పొంగుతున్నారు. అక్కడున్నదిమోసమంతా. ఈ కొద్దిచూపునూని అనంత మైన ఆకాశంవంక చూస్తే యీవిషయం మీకు బాగా బోధపడుతుంది. మీఒక్కరికోసంగాని, లేక మీఒక్క దేశంకొరకుగాని సూర్యుడు వెలుగుతున్నాడనే భ్రాంతి అప్పుడుగాని మీనుంచి తొలగిపోదు.'

'ఈ యోడనాయకుడు పెద్దపెద్ద ప్రయాణాలు చేసినవాడు ఆకాశంలోతిరిగే గ్రహమండలాల నడక లనుగూర్చి బాగా తెలుసుకున్నవాడు. వివేకంతో, విచక్షణతోకూడుకున్న అనుభవజ్ఞానం సంపాదించాడు. కనుకనే సత్యమేదో తెలుసుకోగలిగినాడు. తనకు తెలి సిన సత్యాన్ని యితరుల కందజేసి నిజమైన సంతృప్తినీ ఆనందాన్నీ యియ్యగలిగినాడు.'

ఇట్లా తనకథను ముగించి చైనాయువకుడు కాఫీ హోటలులో కూర్చున్నవాళ్ళతో యిట్లన్నాడు :

'భగవద్విశ్వాసానికి సంబంధించిన విషయాలుకూడ యిట్టివే అహంకారమే మనుష్యులను తప్పుడుమార్గాల కీడ్చుకొనిపోయి, తుదకేమీ కనుపించని అంధకారంలో ముంచుతుంది. అదికల్పించే భేదాభిప్రాయాలకూ, పర స్పర కలహాలకూ అంతుండదు. సూర్యుడెట్లాగో భగ వంతుడూ అట్లాగే, ప్రతివాడూ తనమట్టుకు తనకొక భగవంతు డుండాలని కోరుకుంటాడు. అధమపక్షం తన జాతికైనా ప్రత్యేకంగా ఒక భగవంతు డుండితీర వలెననుకుంటాడు. ఇంతేకాదు. తన దేవుణ్ణి వెంటదీసు కొని మిగత జాతులపై సవాలుచేస్తూ వుంటాడు. ఏ విశ్వేశ్వరుని, యేసర్వవ్యాపిని యీప్రపంచమంతా కలిసి యైనా తనలో కట్టిపెట్టుకొనజాలదో, ఆ విశ్వమయుని యేజాతి కాజాతే తాను కట్టుకున్న చిన్నచిన్న యిరుకు గూళ్ళలో పట్టి బంధింప జూస్తుంది. మానవజాతి నంతనూ ఒక్క విశ్వాసంలో, ఒక్కమతంలో, ఒక్క ఆత్మదృష్టిలో కలిపి బంధించే వుద్దేశంతో భగవంతుడే స్వయంగా నిర్మించిన యీ విశ్వమందిరంతో పోల్చ దగిన దేవాలయం మరెక్కడున్నది?

'భగవన్నిర్మితమైన ఈ మహావిశ్వమే నిజమైన దేవాలయం. మనుష్యుడుకట్టే గుడిగోపురాలన్నీ యీ పెద్దఆలయాన్ని అనుసరించే, యీఫక్కీనే కట్టబడవలె. అట్లా కట్టబడినప్పుడే అవి మనుష్యుని కుపయోగపడతవి. ప్రతిగుడిలోనూ పవిత్రజలకలశా లుంటవి. దీపాలు, చిత్తరువులు, శిల్పాలు, శిలాశాసనాలు, ధర్మగ్రంథాలు, నైవేద్యాలు, గర్భాలయాలు, అర్చకులు, పురోహి తులు—యీ కలాపమంతా ప్రతిగుడిలోనూ వుంటుంది. కాని భగవంతుడిచ్చిన యీ విశాలమహాసముద్రాన్ని మించిన జలకలశం, అనంతాకాశాన్నిమించిన గుడికప్పు, సూర్యచంద్రులను నక్షత్రాలనుమించిన అఖండజ్యోతులు, పరస్పరప్రేమతో, పరోపకారబుద్ధితో ప్రకాశించు మానవులతోపోల్చదగిన చిత్తరువులు యే గుళ్ళవెతికితే మనకు కనిపిస్తాయి? మానవకోటి క్షేమంకొరకూ, సుఖంకొరకూ ప్రపంచమంతటనూ వెదజల్లబడ్డ పరమేశ్వ రుని ప్రత్యక్షఆశీస్సులకంటె మనకు సులభంగా అవగా హనయ్యే ధర్మశాసనాలు మరెక్కడుంటవి? ప్రతిమనిషి హృదయంలోనూ స్పష్టంగాను, సులభగ్రాహ్యంగాను వ్రాయబడ్డ శాసనాన్నిమించిన ధర్మశాస్త్రంకొరకు యెక్కడ వెదకబోవలె! పవిత్రప్రేమతోనిండిన హృద యాలతో మానవశ్రేణిచేయు స్వార్థత్యాగంకంటె అధికమైనకానుక, ఉత్కృష్టమైన బలిదానము భగవం తునికి మరేమికావలె? సదాచారియైనమానవుని హృదయ పీఠంతో పోల్చదగిన గర్భాలయం భౌతికప్రపంచంలో యెక్కడ కనబడుతుంది? అటువంటి హృదయగర్భా లయాలలోమాత్రమే భగవంతుడు ప్రత్యక్షదర్శనమిచ్చి మన కానుకల నందుకుంటాడు.

'మనుష్యుడు భగవంతుని తనలో తానెంతఉన్న

తంగా భావించుకోగలడో అంతబాగా ఆయనను తెలుసుకున్నవాడౌతాడు. మనభావ మెంతవిశాలమో, మన భగవంతుడుగూడ అంత ఉన్నతుడు. మనబుద్ధి యెంత కొద్దిపాటిదో, మనం కల్పించుకునే భగవంతుడు కూడ అంత సంకుచితుడే. ఆయనను తెలుసుకున్నకొద్దీ ఆయన మంచితనాన్ని, దాక్షిణ్యాన్ని, అతడు చూపే అపారప్రేమను అనుకరిస్తూ మనుష్యుడతనికి దగ్గరగా చేరుతూవుంటాడు. ఆయన అడుగుజాడలను యెంత స్పష్టంగాగుర్తించి అడుగులో అడుగుపెట్టి నడుస్తామో అంతదగ్గరకు చేరుకుంటాము.

‘అందుచేత సూర్యునిజ్యోతి ప్రపంచాన్నంతనూ వెలిగిస్తున్నదనే సంపూర్ణసత్యాన్ని తెలుసుకున్న జ్ఞాని, ఆ సూర్యుని అంశను, ఒక్క కిరణాన్నిమాత్రమే తాను వెలిగించుకున్న చిన్నదివ్వెలో చూచుకునే కించిజ్జ్ఞుని చూచి పరిహసించటంగాని వంచనచేయడంగాని సరికాదు. తనఅంధత్వంచేత సూర్యుని అసలేచూడలేక సూర్యుడే లేడనిచెప్పే నాస్తికునిచూచికూడ దూషించటానికెవ్వరికీ హక్కులేదు.’

కన్‌ఫ్యూషియస్ యొక్క శిష్యుడైన చైనాయువకు డిట్లా చెపుతున్నంతసేపూ కాఫీక్లబ్బంతా నిశ్శబ్దమయింది. యువకుడుచెప్పిన సమాధానానికి అందరూ ఆశ్చర్యపడి ఆనందభరితులైనారు. తమలోతాము పెంచుకున్న అహంకారాలను తలచుకొని యెవరికివారే సిగ్గుపడ్డారు. సంశయాత్ములకు సందేహనివృత్తి అయింది. యువకుని వివేకాన్నీ, జ్ఞానసంపత్తినీ, అన్నిటికంటెనూ యెక్కువగా అతని నమ్రతనూ కృతజ్ఞతతో అభినందిస్తూ అందరూ సెలవుపుచ్చుకున్నారు.

—తల్లాప్రగడ ప్రకాశరాయుడు ఎం.ఏ.

“విరక్తుడు”

మ. వలపుల్ గుల్కఁగ నేలొకో యిటుల నన్ వాల్చూపులన్ జూచి నీ
వెలమిన్ సల్పెదు మందహాసములు; తన్వీ! నాదు డెందంబునన్
జలజాతాక్షులతోడి వేడ్కల కికన్ స్థానంబులే దింక, ని
ష్ఫలముల్ నీదగు యత్నముల్, తలఁగుమీ, బాలా శిరోరత్నమా!

చ. చలువలు జల్లు వెన్నెలలు, సౌరభముల్ ప్రసరించు క్రొవ్విరుల్,
చెలువగు రమ్యసౌధములు, శ్రీలజెలంగెడి పుష్పవాటికల్,
విలువ దొలంగె నేడు రమణీమణి, యేల వృథాప్రయాసముల్,
దలపకు మింక నన్ను, ముదితా! మది తాపమునొందకుండుమీ!

మ. వనితా! చాలును జాలునిల్వు మిక నాపై మోహదృగ్బాణముల్
జెనకన్ బోకుము; సంసృతిన్ గడచి శాంతింజెంద గాంక్షించు న
న్నెనయన్ జూడఁగ న్యాయమౌనె సుదతీ యీవింత యోచించి నా
వినతిన్ గైకొని వీడగాదగును న స్వేచంద్రబింబాననా!

శా. అరయం నీ కనుదమ్ములందొలయు దివ్యజ్యోతి జ్యోత్స్నావళిన్
దిరమై నిల్చి యసంగసూక్తులను బుద్ధిన్ జొన్పి తీండ్రించు న
ట్టిరమా! రేలుస్మరింపనేల ముకుదా! పుష్పాస్త్రుదౌర్జన్య ము
ద్ధురతన్ నన్నిక లేపజాలదు సఖీ! దూరంబు నీకయ్యెదన్.

—గోదావరి సత్యనారాయణ, బి.ఏ.